

световете. От друга страна, обаче, именно устата е телесният отвор, през който душата напуска тялото. Като минава през "златната уста", душата сама става златна и се присъединява към поколението на "златната раса" на героите, която обитава Острова на блажените или "светлия рай" на траките (Маразов 2005а; Marazov 2006). В тази светлина, според мен, може да се опише основната идеологическа функция на златните маски, които Г. Китов откри в могилата "Светицата" (Китов 2005) и в „Далакова могила“, край с. Тополчане, Сливенско (вж. публикацията в този сборник), както и на по-старите златни македонски маски от Синдос, Охрид и Требенище и златните маска и полумаска от "Колекция В. Божков". Поставена върху лицето на смъртния (и умрял "тук") владетел, тя го трансформира в безсмъртен герой (в отвъдното). В това отношение нейната роля в обредния процес хероизация е близка до значението на златния венец, с който е увенчаван тракийският аристократ приживе или след смъртта си (вж. подробно Маразов 2007а). Маската придава нова идентичност на преминалия в света на вечността владетел: тя го отъждествява с героя - родоначалник на народа и прародител на династията (Flower 2006). Така, освен че в епичните разкази и в иконографията на изкуството царят ритуално повтаря ловните и военните подвизи на своя епичен прадед (Маразов 2003; 2005b), той придобива и неговата безсмъртна, "златна" природа. Той се преселва в златния небесен купол и яхва златния кон на родоначалника на династията (ср. фреските в гробницата от Александрово - Маразов 2003а). Той повтаря баща си (за ролята на тази идеология в героическата идеология вж. Nagy 1979; Bouvier 2002). Сливането между двамата е мистериално осъществимо: нали и великият одриски владетел Котис I се слива с образа на своя "баща" Аполон, представен (и "извикан" с надписа) в съдовете на "Аполоновия сервиз" от Рогозен (Marazov 1996).

Изобразителната програма на тракийските скъпоценни шлемове доказва, че майсторите несъмнено са осъзнавали *тъждеството между шлема и маската*. Това е подчертано и чрез изтъкване на ролята на челото, веждите и очите. Почти два века по-рано, в погребение от Синдос, под бронзов илирийски шлем е сложена златна маска (Sindos 1983: no 239). Двата предмета намират своето единство в създаването на общ образ. Общото за шлема и златната маска е, че отбелязват главата на владетеля като най-важния, най-висшия топос/орган от неговото социално тяло - нали той е "главата", "очите", "ушите" и "устата" на обществото и държавата (вж. Маразов 1994: 225сл; 2006с; ср. Акишев 1984 за "златния човек" от